

Artıq 4 ildir ki, ali təhsil müəssisələrinin qəbul imtahanlarındakı dinamik artım müəahidə olunur. Sadəcə keyfiyyət deyil, kəmiyyət də yüksəliş, Azərbaycan ali təhsil müəssisələrinin qarşısında duran və hədəfləri, bir sözlə, "Ali təhsildən gözləntilər" Fransız-Azərbaycan Universitetində Təhsil Nazirliyinin və "Azərbaycan müəllimi" qəzetinin təşkilatçılığı ilə keçirilən seminarın mövzusu olub. Təhsil Nazirliyinin nümayəndələri, media kapitanları, təhsil ekspertləri, ali təhsil müəssisələrinin təbii xidmətlərinin rəhbərləri və Kənd Təsəvvüfatı və Kənd Təsəvvüfatı qəbul imtahanlarındakı dinamik artımın müəahidə olunan müsbət dinamika fonunda ali təhsilin qarşısında duran vəzifələri müzakirə ediblər.

Seminarda "Tələbə qəbulunun təhsilinin təhlili" mövzusunda təqdimatla çıxış edən Təhsil Nazirliyinin Elm, Ali və Orta İxtisas Təhsili Bölməsinin müdiri Yaqub Pirişev son 4 illə əlaqəli ali təhsil müəssisələrinin tələbə qəbulunun kəmiyyət və keyfiyyət göstəriciləri ilə bağlı məlumat verib. Həm kəmiyyət, həm də keyfiyyət göstəricilərinin artımına deyib.

Göstəriciləri təhlil edən Bölmə müdürünün sözlərinə görə, statistik təhlillərə son 4 ildə ali təhsil müəssisələrinin tələbə qəbulu proqnozunun 14.6 faiz artımına göstərib. Buna baxmayaraq, dövlət sifəri 2.1 faiz azalıb.

Y.Y.Pirişev deyib ki, ötən illərdə tələbə qəbulu 32-34 min nəfər arasında dəyişirdi. 2017-2018-ci illərdə tələbə statusu qazananların sayı 37 min 624 nəfər təşkil edib. Üstəlik, imtahanlara qatılanların sayının 24.2 faiz azalmasına nəticə olaraq, Y.Y.Pirişev bu məqamı müəahidə edilən müsbət tendensiyalardan biri kimi xüsusi qeyd edib: "Dövlət imtahan Mərkəzinin təşkil etdiyi imtahanlarda cari ilin məzunları 60-64 faizi iştirak etdiyi halda, qəbul olunanların payı 83-84 faiz arasında dəyişib. 2013-2014-cü illərin rəqəmlərinə baxsaq, orada məzunların 56.9 faizinin qatıldığı imtahanlarda qəbul göstəricisinin 78 faiz təşkil etdiyini görürük".

Son 4 ildə I-IV ixtisas qrupları üzrə tədrisin keyfiyyəti nəzərə cəpəpacaq dəyərli artıb. Son illərdə minimum ballı 200-dən aşağı olmayıb. Qəbul olunanların orta bal göstəricisində yüksəliş öz növbəsində ali təhsil müəssisələrinin orta balının artmasına gətirib çıxarıb. Təhsil Nazirliyinin tabeliyində olan ali təhsil müəssisələrinin 25 faizində orta ballı 400-dən çox olub.

Keyfiyyət göstəriciləri dinamik olaraq artıb

2014-2015-ci illərdə qeydə alınan 34.7 faizlik keyfiyyət göstəricisi cari illə 50.6 faiz olub. Bu da keyfiyyətə nəzərə cəpəpacaq dəyərli artım deməkdir.

2017-2018-ci illərdə üçün keçirilən qəbul imtahanlarında 2475 nəfər 600 balıdan yuxarı nəticə göstərib. Ötən il il bu rəqəmlə 2281, 2015-ci illə 2094, 2014-cü illə isə 1725 nəfər təşkil edib. Təkcə 600-dən çox bal toplayanların sayı 1750 nəfər artım olub. Bu il 15 nəfər 700 bal toplayıb. Bu, sadəcə ötən illə müqayisədə 50 faiz artım deməkdir.

2015-2016-cı illərdə I-IV ixtisas qrupunda 600 balıdan yuxarı yənlər 21.4 faiz təşkil edib, bu göstərici indi 43.3 faizdir. Eyni zamanda, 200 balıdan çox yənlər də 3.2 faizdən 11.3 faizə qalxıb.

Prezident təqaüdcüləri UNEC və BDU-dadır

Ali təhsil müəssisələrində Prezident təqaüdcülərinin tədris illəri üzrə sayı və artım dinamikasından danışan Y.Y.Pirişev deyib ki, Təhsil Nazirliyinin tabeliyində olan ali təhsil müəssisələrində Prezident təqaüdcülərinin sayı təxminən

6 d?f? art?b. IV ixtisas qrupunda b?t?n yerl?ri Az?rbaycan Tibb Universitetinin t?l?b?l?ri tutub. II-III ixtisas qruplar?nda is? UNEC v? BDU t?l?b?l?rinin qazand??? yerl?r 66.6 faiz t??kil edib.

Öz?l ali t?hsil mü?ssis?l?rin? q?bulda da art?m var

Bu t?dris ilind? t?l?b?-statusu qazanaraq dövl?t ali t?hsil mü?ssis?l?rini seç?nl?rin say? 33759 n?f?rdir. Bu, abituriyentl?rin 92.7 faizini t??kil edib. Öt?n ill?h?min r?q?m 30391 idi v? bütövlükd?abituriyentl?rin 87.6 faizini t??kil edirdi. R?q?ml?n öt?n ill? müqayis?d? dövl?t ali t?hsil mü?ssis?l?rin? q?bul olunanlar?n say?n?n 10 faiz artd???n? göst?rir.

Öz?l ali t?hsil mü?ssis?l?rin? q?bulda da art?m mü?ahid? olunub. Bel? ki, q?bul plan?n?n azalmasına baxmayaraq, q?bul olunanlar öt?n ill? müqayis?d? 45 faizd?n 61 faiz? yüks?lib.

?m?m?k bazar?nda r?qab?td?i müt?x?ssisl?rimizin dil bilikl?rinin böyük rolunu qeyd ed?n ?öb? müdiri ali m?m?kt?bl?rin t?drisi ingilis dilind? apar?lan ixtisaslar?na q?bul olunan t?l?b?l?rin say?n?n artd???n? göst?rib. Onun sözl?rin? gör?, ingilisdilli ixtisaslar?n say? t?xmin?n 30 oldu?u halda, q?bul plan? 780 n?f?r olub. 2017-2018-ci t?dris ilind? is? bu r?q?m iki d?f? art?b. Bel?likl?, t?drisi ingilis dilind? apar?lan ixtisaslara t?l?b? q?bulu üzr? proqnoz 1615 n?f?r olub. Onun 87 faizi dolub.

Magistraturaya q?bulda 36,3 faiz art?m

Magistraturaya q?bul imtahanlar?nda bakalavrlar?n ümumi n?tic?l?ri öt?n t?dris ilin? nisb?t?n 36,3 faiz art?b. Öt?n ill? müqayis?d? s?n?d verib imtahana g?lm?y?nl?rin say? 15 d?f? azal?b. F.Y. Piriyeu magistraturaya s?n?d ver?nl?rin say?n?n azalması n?n bir s?ra s?b?bl?rind?n d? dan???b: “?mtahanlar öd?ni?li oldu?undan t?sadüfi s?n?d ver?nl?rin say? k?skin azal?b. Sad?c? magistratura s?viyy?sind? t?hsil almaq ist?yind? q?ti olanlar s?n?d verib. S?n?d ver?nl?r aras?nda o?lanlar?n say?nda da art?m mü?ahid? olunub. Bel? ki, öt?n ill? müqayis?d? magistraturaya q?bul olunan o?lanlar?n say? 73,6 faiz artaraq 1193 n?f?rd?n 2771 n?f?r? qalx?b. Bunu da daha çox h?rbi xidm?td?n möhl?t hüququnun verilmiş il? ?laq?l?ndirm?k olar”.

M?M?lum oldu?u kimi, bu il SABA? qruplar?n?n ilk buraxılı??? olub 720 n?f?r SABA? m?zununun yar?s? magistraturaya q?bul imtahanlar?na qatılıb. ?mtahanlarda i?tirak ed?nl?rin 80 faizi art?q magistrdir. 219 n?f?r yerli, 115 n?f?r is? xarici ali t?hsil mü?ssis?l?rind? t?hsilini davam etdir?c?k.

Seminarda qeyd olunub ki, bu t?dris ilind? Az?rbaycan?n ali t?hsil mü?ssis?l?rind? t?hsil alan ?cn?bil?rin say? öt?n ill?rl? müqayis?d? artaraq 5410 n?f?r t??kil edib. Ali t?hsil mü?ssis?l?rind? Dövl?t Proqram? il? xaricd? t?hsil alm?? 100-d?n çox ?m?kda? çal???r.

Orta ixtisas t?hsilind? ali t?hsil proqramlar?

So Sonra t?dbir müzakir?l?rl? davam edib. F.Y. Piriyeu müzakir? ?snas?nda qeyd edib ki, g?l?c?kd? ali t?hsil proqramlar?n?n orta ixtisas t?hsilind? (kollec) t?tbiqu n?z?rd? tutulur. Onun sözl?rin? gör?, haz?rda ixtisaslar?n t?snifat? haz?rlan?r: “G?l?c?kd? ali t?hsild? olan ixtisaslar?n t?snifat? kollec?rd? olan ixtisaslar?n t?snifat?na transformasiya olunmal?d?r. T?bii ki, h?r iki t?snifat eyni olmal?d?r. M?qs?d bakalavr ali t?hsilin? r?van keçidi t?min etm?kdir. G?r?k proqramlar el? uzla?s?n ki, orta ixtisas t?hsilind?n ali t?hsil? keçid olduqda onlar?n qazand?qlar? kreditl?r ali t?hsild?

tan?ns?n v? ali t?hsild? onlar?n normativ t?hsil müdd?tl?ri azals?n".

T?hsild? yeni anlay??lar

Y.Y.Piriyev ali t?hsild? kreditl?rl? bax?l? b?zi m?qamlara da ayd?nl?q g?tirib: "T?dris? tam c?lb olunma yaln?z dövl?t sifari?li ixtisaslarda t?hsil alan t?l?b?l?r? ?amil olunacaq. T?dris? c?lb olunan t?l?b?l?r h?r semestr d? 30 kredit d?rs, bundan ?lav? d? 10 kredit d?rs götür? bil?rl?r".

Y.Piriyev deyib ki, t?dris? qism?n c?lb olunan t?l?b?l?r oxudu?u müdd?td? ?al??maq imkan?na da malikdirl?r: "T?dris? qism?n c?lb olunma qiyabi t?hsil formas? deyil. Qiyabi t?hsil formas?nda t?hsil alanlar ild? 1 d?f? bir ay müdd?tind? sessiyada i?tirak edirl?r. Onlar imtahana qat?l?r, növb?ti sessiyaya c?lb olunurlar. Qism?n c?lb olunmada t?l?b?l?r?n az? 2 f?nni dinl?y?r?k t?dris almal?d?rlar. Bel? t?hsil alanlar 20 kreditd?n çox olmamaq ??rtil? mü?yy?n bir müdd?td? ali m?kt?bd? t?drisi bitir? bil?rl?r. Bu da imkan yaradacaq ki, azt?minatlı t?l?b?l?r h?m ?al??b, h?m d? t?hsili davam etdirsins. ?g?r t?l?b?nin il ?rzind? t?hsil haqq?n? öd?m?k imkan? yoxdursa, onda t?l?b? 2 f?nni seç? v? f?nl?r? - kreditl?r? müvafiq t?hsil haqq?n? öd?yib universitetd? t?hsil ala bil?r".

Az?rbaycanda bütün ali t?hsil mü?ssis?l?rin? maliyy? muxtariyy?tind?n sonra akademik muxtariyy?tin verilm?sii istiqam?tind? d? i?l?r görölür. Y.Piriyevin sözl?rin? gör?; universitetl?r bu imkanlardan yararlanma bilm?k üçün haz?rl?ql? olma olmal?d?rlar. Bu bax?mdan ali t?hsil mü?ssis?l?rinin dekanlar? üçün "T?dris in t??kili" mövzusunda t?liml?rin keçirilm?sini h?miyy?tinin böyük oldu?unu da deyib.

8 ixtisasa bal m?hdudiyy?ti

Y.Piriyev 8 ixtisasa bal m?hdudiyy?ti t?tbiqind?n d? dan???b: "Bunlardan 4-ü texniki v? texnoloji, 4-ü is? t?bi?t ixtisaslar? qrupuna aiddir. H?min ixtisaslar üzr? minimal keçid bal? 250-dir".

Onun sözl?rin? gör?, g?l?c?kd? z?rur?t yarand??? halda b?zi ixtisaslar üzr? keçid ballar? qald?r?la bil?r.

Ali t?hsil mü?ssis?l?rind?n 3 universitet...

T?dbird? "Clarivate Analytics" t??kilat?n?n Az?rbaycan üzr? nümay?nd?si Aygün Babazad? d? ?x?? edib. O, 2015-ci ilin dekabr ay?ndan bax?lanan dünyan?n apar?c? elmi platformas? olan "Web of Science" il? ?m?kda?l?qdan d?dan???b. Bu ?m?kda?l???n n?tic?sind? Az?rbaycan t?hsil mü?ssis?l?rinin mü?llim v? t?l?b?l?rinin bu elmi bazada indeksli?n?n m?qal?l?rinin say?nda 57 faiz art?m mü?ahid? olunub. Bel?likl?, son 3 ild? T?hsil Nazirliyinin tabeliyind?ki ali t?hsil mü?ssis?l?rinin impakt faktorlu jurnallarda ?ap olunan m?qal?l?rinin say? 950-y? ?at?b. Onun sözl?rin? gör?, t?t?kc? 2016-cı ilin r?q?ml?ri il 2015-ci ilin göst?ricil?ri aras?nda 50 faiz art?m qeyd? al?n?b. Bu art?m? ayr?-ayr? universitetl?rin f?all???n?n n?tic?si hesab ed?n ?x??? Bak? Dövl?t Universiteti, Az?rbaycan Dövl?t Neft v? S?naye Universiteti, Bak? Müh?ndislik Universitetinin ad?n? xüsusi qeyd edib.

Az?rbaycan t?hsil mü?ssis?l?ri t?r?find?n t?qdim olunan publikasiyalara ?n çox istinad da m?hz öt?n il qeyd? al?n?b. Bu da aliml?rimizin ara?d?rd??? mövzulara dünya aliml?rinin mara???n?n göst?ricisidir.

Ara?d?rmalar yen? d? fundamental elml?ri ?hat? edib. Riyaziyyat, t?tbiqi riyaziyyat, material?ünaslıq, fizika v?

kimya ?n çox ara?d?r?lan elm sah?l?ri olub.

Bazadan istifadə? aktivliyində art?m dinamikas? mü?ahid? olunub. ?lin ba?a çatmamas?na baxmayaraq, art?q 2017-ci ild? ?vv?lki ill? müqayis?d? 75 faiz art?m qeyd? al?n?b. Bazadan istifadə?y? gör? Bak? Dövl?t Universiteti (BDU), ?Az?rbaycan Dövl?t Neft v? S?naye Universiteti (ADNSU), ADA Universiteti, ?Az?rbaycan Dövl?t iqtisad Universiteti (UNEC) f?rql?nib.

Beyn?lxalq ?m?kda?l?q layih?l?rində d?f?all?q nümayi? etdir?n ?Az?rbaycan aliml?ri, xüsus?n, qon?u ölk?l?rd?n olan aliml?rl?, o cüml?d?n Q?rbi Avropadan Almaniya, Portuqaliya, ?spaniya aliml?ri il? birg? layih?l?r? imzaat?blar.

Az?rbaycan aliml?rində yeni keyfiyy?tl?r

A. Babazadə ?t?liml?r zaman? il? ölk?nin ?apar?c? universitetl?rində ?af? etm?kd? olan sahibkarl?q xüsusiyy?tində ?adan??b: "BDU, UNEC, ADNSU, ATU art?q yalnız t?dqiqat, elml? deyil, h?min t?dqiqatların iqtisadiyyata transformasiyasında da maraql? görünür. Bunun da s?b?bi indiki aliml?rd? ?lav? keyfiyy?tl?rin formala?mas?d?r. Bel? ki, ?vv?ll?r aliml?r t?dqiqat? elmi n?tic? ?ld? ed?n? q?d?r apar?rd? ?ndiki aliml?r is? ?ld? etdiyi elmi n?tic?nin iqtisadiyyata, s?naye? transformasiyasında maraql?d?r".

["Az?rbaycan mü?llimi" q?zeti](#)